

1973-06-15

11.111-466-71

Bildande av naturreservatet Lejakärret

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat

Grund för beslutet

Reservatet består av kärrmarker som är påverkade av tidigare gruvhantering och ett sligfält samt delar av omkringliggande fastmark. Inom området finns en för Bergslagen ovanligt artrik flora med bl a ett antal sällsynta orkidéarter. Sedan den direkta kulturpåverkan upphört sker en snabb igenväxning inom del av området, vilket på sikt är ett hot mot flera av dessa arters existens.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att skydda och genom aktiva åtgärder bevara växtplatsen för ett stort antal kalkgynnade och i övrigt delvis sällsynt förekommande växtarter, bl a orkidéer.

Fastigheter, socken och kommun

Reservatet omfattar fastigheten Mårdshyttan 2:21 och del av fastigheten Mårdshyttan 2:23 i Lindesbergs socken och kommun.

Lägesbeskrivning

Reservatet är beläget ca 2 km sydväst om Fanthyttan inom ekonomiska kartbladet nr 11521 med tyngdpunktskoordinaterna $x = 6614200$ och $y = 1453900$ i rikets system 2⁰,5 W Stockholm

Arealuppgifter

Reservatet omfattar en areal av ca 6,2 ha, varav 2,0 ha utgöres av kärr, 3,0 ha av skogsmark och 1,2 ha av vegetationsfritt sligfält.

Sökande

Initiativ till bildande av reservatet har tagits av Lindesbergs biologiska förening och Nora biologiska förening

1975-06-15

11.111-466-71

Markägare

Markägare är sågverksägare Thure Eriksson, Mårdshyttan.

Nyttjanderättshavare

Trafikaktiebolaget Grängesberg - Oxelösund är ägare till utmålet Björnkärrensgruvan av år 1892, utvidgat 1958, vilket till viss del berör reservatet.

Ärendets handläggning

Lindesbergs biologiska förening och Nora biologiska förening har tillsammans utfört en inventering av området flora. I ärendet har yttrande inhämtats från statens naturvårdsverk och Lindesbergs kommun. Markägaren Thure Eriksson har i samband med sitt förvärv av fastigheterna medgivit att naturreservat får bildas. Trafikaktiebolaget Grängesberg - Oxelösund har under vissa förutsättningar medgivit att naturreservat får bildas.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över reservatområdet.

Det är förbjudet att

1. spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form
2. anordna upplag annat än tillfälliga upplag av skogsprodukter
3. utföra fyllning av något slag
4. anlägga vägar
5. uppföra byggnad
6. låta beta området
7. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämnen
8. utföra avverkning eller röjning annat än vad som anges i fastställd skötselplan
9. dika eller dämna.

Ovanstående föreskrifter skall ej utgöra hinder för eventuell framtida gruvbrytning om skäligen hänsyn därvid tages till reservatet.

1973-06-15

11.111-466-71

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående förvaltares rätt att vidtaga åtgärder för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen gällande allmänheten.

Det är förbjudet att

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada blommor eller andra växter
2. tälta eller uppställa husvagn
3. framföra cykel eller motordrivet fordon
4. anordna orienteringskontroller eller fasta spår
5. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

D. Föreskrifter enligt 7 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning.

1. Syftet med vården och förvaltningen av reservatet skall vara att genom vegetationsreglerande åtgärder tillgodose de skyddsvärda växtarternas ståndortskrav, samt att kanalisera den besökande allmänheten så att minsta möjliga skada på mark och vegetation uppstår.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade 1972-10-04 upprättade förslag till skötselplan.
3. Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med Lindesbergs biologiska förening och markägaren.

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos Kungl Maj:t.

Besvärshandling skall ha kommit in till jordbruksdepartementet inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen skall anges länsstyrelsens beslut. Vidar bör anges vad som yrkas och de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet.

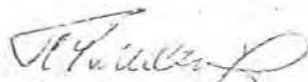
1973-06-15

11.111-466-71

Klaganden bör i besvärshandlingen uppge namn, yrke, postadress och telefonnummer.

Insända besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 STOCKHOLM 16.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse fattat beslut, har förutom föredraganden assistenten Göran Janzon, även naturvårdsdirektören Ingvar Hallberg, förste länsassessorn Nils Hakelien, samt byrådirektörerna Per Olov Föhr, Olle Karlsson och Stig Landin deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingens ställföreträdare, länsrådet Ove Sundelius samt ledamöterna David Jonasson, Kerstin Sollin, Bert Henning, Eilerth Jivebäck, Ingemar Konradsson, Erik Persson, Karl-Ivar Ericson, Astrid Remmegård och Tore Andersson.

Ove Sundelius

Göran Janzon

BH

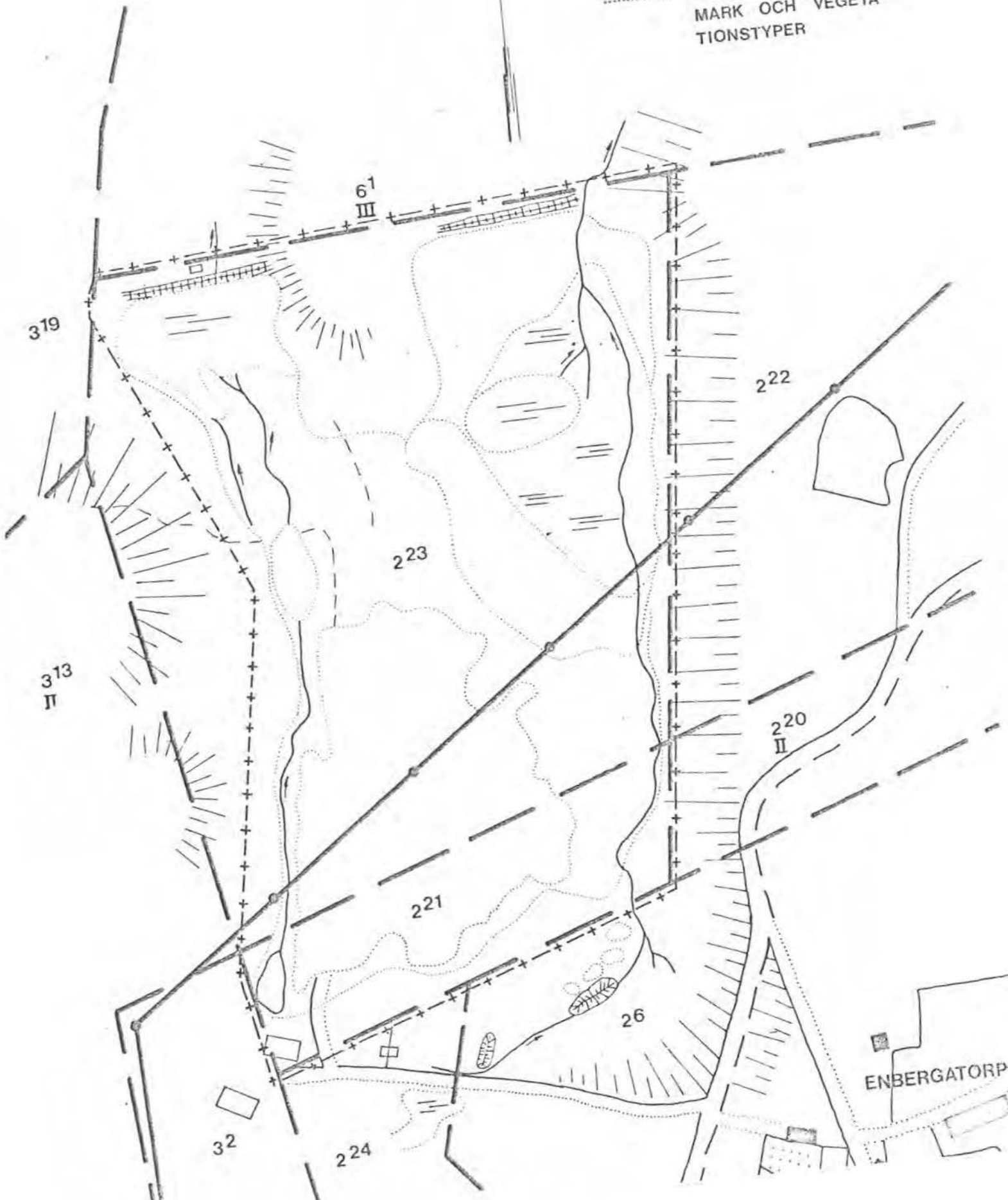
Sändlista har ej scannats

Tillhör länsstyrelsens beslut
1973-06-15.

NATURRESERVATET LEJAKÄRRET

SKALA 1:2000

- +--+ RESERVATGRÄNS
- — FASTIGHETSGRÄNS
- ..... GRÄNS MELLAN OLIKA
MARK OCH VEGETA-
TIONSTYPER

Enligt sändlista

Fastställelse av skötselplan, samt ändring av föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen avseende naturreservatet Lejakärret T 108 i Örebro län

---

Länsstyrelsen har den 15 juni 1973 beslutat om bildande av naturreservatet Lejakärret i Lindesbergs kommun.

I samband med skötselrådets besök i reservatet i juni 1980 föreslogs dels en revidering av gällande skötselplan enligt vissa riktlinjer, dels att föreskrifterna för allmänheten (10 § naturvårdslagen) kompletterades med två nya föreskrifter för att minska mark- och vegetationsslitage i området.

Upprättade förslag har vid remissbehandling tillstyrkts av Lindesbergs kommun, Örebro läns botaniska sällskap, Nora biologiska förening samt statens naturvårdsverk.

Länsstyrelsen fastställer härmed med stöd av 9 § naturvårdsförordningen att bilagda förslag upprättat i juli 1980 till vidare skall gälla som skötselplan för naturreservatet Lejakärret, dock längst t o m juli 1990, varvid erfarenheterna av skötsel skall utvärderas och planen omprövas.

Länsstyrelsen förklarar samtidigt med stöd av 10 § naturvårdslagen att föreskrifterna avseende allmänhetens vistelse och agerande i området skall ha följande lydelse:

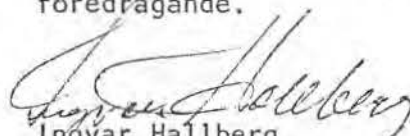
Det är förbjudet att

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada blommor eller andra växter
2. tälta eller uppställa husvagn
3. framföra cykel eller motordrivet fordon
4. anordna orienteringskontroller eller fasta spår
5. anbringa tavla, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
6. beträda kärrmarker vid sidan av befintliga spänger

7. beträda de med staket omgärdade växtlokalerna

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit naturvårdsdirektör Ingvar Hallberg, beslutande, byrådirektör Per Olov Führt, länsassessor Magnus Enhörning samt ingenjör Göran Janzön, föredragande.

Ingvar Hallberg

Göran Janzön

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge naturvårdsförvaltaren anvisningar om bevarande av naturreservatets vetenskapliga värden. Planens mål och riktlinjer är långsiktiga och åtgärdsförslagen är översiktliga. För större åtgärder inom området skall en särskild åtgärdsplan upprättas som ansluter till angivna mål och översiktliga åtgärdsanvisningar.

SYFTET MED RESERVATBILDNINGEN

Syftet med reservatet enligt beslutet 1973 är att skydda och genom aktiva åtgärder bevara växtplatsen för ett stort antal kalkgynnade och i övrigt delvis sällsynt förekommande växtarter, bl a av familjen orkidéer. Enligt samtidigt angivna skötselbestämmelser skall reservatet genom vegetationsreglerande åtgärder skötas så att de skyddsvärda växtarternas ståndortskrav tillgodoses. För att begränsa skada på mark och vegetation skall besökande till området kanaliseras via iordningställd stig genom reservatet.

FÖRESKRIFTER OCH ADMINISTRATIVA DATA

<i>Skyddsform:</i>	Naturreservat
<i>Beslutsdatum:</i>	1973-06-15
<i>Kommun:</i>	Lindesberg
<i>Registerområde:</i>	Lindesberg
<i>Fastighetsbeteckning:</i>	Mårdshyttan 1:47
<i>Läge:</i>	10 km nordväst Lindesberg
<i>Area:</i>	Ca 6 ha
<i>Markägare:</i>	Thure Eriksson m fl, Mårdshyttan
<i>Naturvårdsförvaltare:</i>	Länsstyrelsen

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. spränga, schakta, gräva eller bedriva täkt i någon form
2. anordna upplag annat än tillfälliga upplag av skogsprodukter
3. utföra fyllning av något slag
4. anlägga vägar
5. uppföra byggnad
6. låta beta området
7. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringdämnar
8. utföra avverkning eller röjning än i enlighet med fastställd skötselplan
9. dika eller dämna

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för eventuell framtida gruvbrytning om skäligen hänsyn därvid tages till reservatet.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående förvaltares rätt att vidta åtgärder för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till beslutet fogad skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada blommor eller andra växter
2. tälta eller ställa upp husvagn
3. framföra cykel eller motordrivet fordon
4. anordna orienteringskontroller eller fasta spår
5. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
6. beträda kärrmarken vid sidan av befintliga spänger
7. beträda de med staket omgärdade växtlokalerna

NATURFÖRHÅLLANDEN

Berggrunden inom området utgörs bl a av kopparkisförande kalksten som utpträder som oregelbundna inlagringar i omgivande leptitformation.

Lejagruvan, som ligger omedelbart söder om reservatet, öppnades på 1550-talet. Brytningen av kopparkis skedde emellertid bara under kortare perioder, den sista mellan 1915 och 1919 varpå gruvan lades ner.

Reservatet består av kärrmarker som är påverkade av tidigare gruvhantering, samt ett sligfält med kopparhaltig sand och delar av omkringliggande moränmark. Inom området finns en för Bergslagen ovanligt artrik flora med bl a ett antal sällsynta orkidéarter. Sedan den direkta påverkan från tidigare gruvbrytning upphört sker en fortlöpande igenväxning inom delar av området, vilket på sikt är ett hot mot flera av dessa arters fortsatta existens inom reservatet.

Under 1974 skedde omfattande restaureringsarbeten enligt riktlinjerna i ursprunglig skötselplan från 1973. Vissa kompletterande skötselåtgärder har därefter skett.

Se vidare: "Biotopbeskrivning inför reservatbildningen" Länsstyrelsen 1972.

SKÖTSELBESTÄMMELSER FÖR DELOMRÅDEN

Övergripande mål / kvalitetsmål

Regeringen har, efter förslag från Länsstyrelsen och Naturvårdsverket, beslutat att till EU föreslå naturreservatet Lejakärret som ett område inom nätverket Natura

2000. Anmälda naturtyper innebär i princip att kärrmarkerna inom reservatet skall lämnas för fri utveckling fränsett viss begränsad röjning/plockhuggning för att bibehålla ett välutvecklat fältskikt i områden med värdefull flora.

Av övriga delar skall skog på naturlig mark lämnas för i huvudsak fri utveckling. Resterande delar som utgör sligfält i olika igenväxningsstadier skall skötas med beaktande av floravärdena. Frekvensen ståndplatser för skyddsvärda orkidéer inom kärrmarker och igenväxningsområden på torr mark skall bibehållas i minst den omfattning som varit rådande under 1990-talet.

Beskrivning, skötsel mål och åtgärder för skötsel

Skötselområde 1, naturlig mark, 1 ha

Beskrivning: Reservatets kantzoner och ett höjdparti i norra delen utgör naturlig moränmark och ett mindre parti hållmark med medelålders blandskog. I norra delen förekommer bl a alm samt underväxande ask, tibast, olvon m m. I övergångszonen mot angränsande områden förekommer bl a skogsknipprot och purpurknipprot.

Mål: Naturskog utan framtida skötselgrepp.

Åtgärder: Lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 2, sligpåverkat område på torr mark, 1 ha

Beskrivning: Området utgör lövskog med pionjärarter såsom gråal, björk och salixarter samt underväxande gran. I buskskiktet finns rönn, brakved, tibast m m. Fältskiktet är rikt med ett stort antal orkidéarter. Viss gallring och bortröjning av gran har genomförts i ett par omgångar.

Mål: Bibehålles som lövskog som är tillräckligt gles för ett fortsatt livskraftigt fältskikt.

Åtgärder: Återkommande gallringar och röjningar för att gynna fältskiktet.

Skötselområde 3, kärr- och sumpskogsområden, 3 ha

Beskrivning: Fuktiga sligområden som utbildats till kärr och sumpskogspartier efter tidigare gruvbrytningsperioder. Den ursprungliga sligdammens vallar i norr finns i huvudsak fortfarande kvar och dämmer därmed upp avrinningen från områdets lägre kärrartade partier. En mindre del utgör mosse, (troligen ursprunglig). I övrigt utgör området öppna eller trädbevuxna sankmarksområden till stor del bevuxna med bladvass. Fältskiktet har en mycket rik flora av främst kärrknipprot som ställvis helt dominerar. Även andra orkidéarter och i övrigt kalkgynnade kärllväxter förekommer frekvent.

Mål: Våtmarksområden av varierande karaktär med gynnsam bevarandestatus för förekommande orkidéer.

Åtgärder: I huvudsak fri utveckling, dock med möjlighet till återkommande punktvisa röjningsinsatser i delar av området för att gynna fältskiktets arter.

Skötselområde 4, obevuxet sligfältområde, ca 1 ha

Beskrivning: Området utgörs av den ännu ej koloniserade delen av sligfältet, möjligen härrörande från den senaste gruvbrytningsepoken 1915-1919. Igenväxning sker successivt från kanterna med främst gråal. Den öppna ytan har sen reservatbildningen minskat med storleksordningen 10 %. Kolonisationen går långsamt, sannolikt till följd av att sanden är kopparhaltig och därmed i viss omfattning giftig för många växter.

Mål: Fri utveckling.

Åtgärder: Inga åtgärder.

Vägar, järnväg, ledningar, diken

En luftledning med behov av återkommande underhåll är dragen SV – NO genom reservatets södra del.

Faunavård, jakt

Stödåtgärder i form av holkuppsättning eller liknande får vidtas inom området. Utfodring av jaktbart vilt får inte förekomma. Jakt är inte särskilt reglerat i reservatbeslutet.

FRILUFTSLIV OCH TURISM

Övergripande mål

Reservatområdet skall vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättsliga principer med de begränsningar som framgår av föreskrifterna enligt punkt C i reservatbeslutet. I den mån det inte strider mot bevarandeintressena är det tillåtet att med enkla anordningar t ex markerade stigar, vägvisningar och informations-tavlor, underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom reservatet.

Tillgänglighet

Reservatet nås via enskild väg mellan Fanthyttan och Dyrkatorp. Vägvisning finns från länsväg 769 mellan Fanthyttan och Mårdshyttan.

Information och anläggningar

Information om det skyddade området skall lämnas på informationsskyltar. Länsstyrelsen svarar för produktion, uppsättning och underhåll av dessa skyltar.

Skyltarna utformas enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Övrig information, såsom informationsbroschyrer, tas fram av Länsstyrelsen. I lämplig omfattning läggs informationen även ut på Länsstyrelsens hemsida på internet.

Ett markerat stigsystem med spänger över blötpartier skall finnas utlagt inom området. Stigarna skall hållas uppröjda.

Gränsmarkeringen skall följa svensk standard, SIS 03 15 22. Utmärkning av gränser bör ses över var femte år. Länsstyrelsen ansvarar för detta.

Renhållning

Med anledning av gällande central policy för toletter och sophantering i reservatområden bedöms sådana anordningar inte nödvändiga i detta reservat.

Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av att föreskrifter och andra allmänt gällande regler iakttas inom reservatet. Tillsynen kan läggas ut på enskild eller annan lämplig uppdragstagare.

DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda skötselåtgärder, eventuellt slitage och andra förändringar i naturförhållanden m m inom reservatet. Dokumentationen skall helst ske med både anteckningar och foton.

FINANSIERING AV SKÖTSELINSATSER

Finansiering av den löpande skötseln och återkommande restaureringsinsatser sker inom ramen för det statliga vårdanslaget.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Åtgärd	Område	Tidpunkt	Utförare	Prioritet
Röjn/plockh	2	Var 10:de år	Uppdrag	2
Röjning	3	Vid behov	Uppdrag	2
Gränsmark.		Var 5:te år	Uppdrag	2
Stigunderhåll	1,2,3,4	Var 5:te år	Uppdrag	2

NATURRESERVATET LEJAKÄRRET

Karta till skötselplan

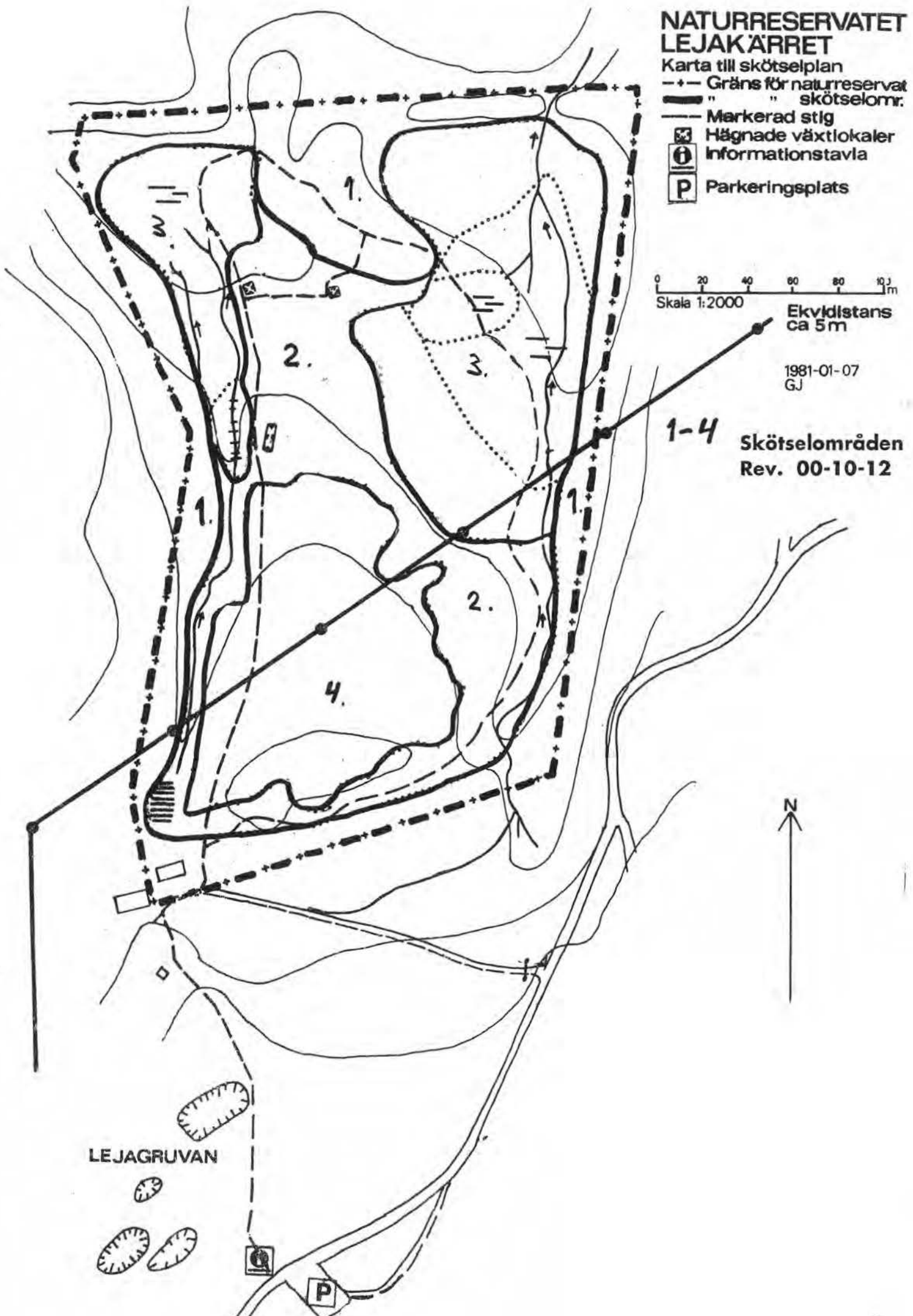
- Gräns för naturreservat
- " " skötselomr.
- Markerad stig
- Hägnade växtlokaler
- Informationstavla
- Parkeringsplats

0 20 40 60 80 100 m
Skala 1:2000

Ekvidistans
ca 5 m

1981-01-07
GJ

1-4 Skötselområden
Rev. 00-10-12

LEJAGRUVAN